

СТАНОВИЩЕ
от доц. д-р Христина Вилхелм Благойчева
катедра „Финанси“ при Икономически университет – Варна

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен "доктор"
в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
профессионално направление 3.8.Икономика
докторска програма "Финанси, застраховане и осигуряване".

Автор: *Mohammed Aslam Khan*

Тема: TO DEVELOP AN INNOVATIVE HEALTHCARE BUSINESS MODEL, SOCIO VENTURE PARTNERSHIP (SVP), TO PROVIDE THE AFFORDABLE HEALTHCARE SERVICES

Научен ръководител: *Иrena Николова Маркова, доц. във ВУЗФ – София, д-р по икономика*

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № 18 от 16.02.2021 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси доц. д-р Григорий Вазов съм определен(а) за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема TO DEVELOP AN INNOVATIVE HEALTHCARE BUSINESS MODEL, SOCIO VENTURE PARTNERSHIP (SVP), TO PROVIDE THE AFFORDABLE HEALTHCARE SERVICES за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Профессионално направление 3.8. Икономика, докторска програма "Финанси, застраховане и осигуряване“ Автор на дисертационния труд е Mohammed Aslam Khan – докторант в самостоятелна форма на обучение, с научен ръководител доц. д-р Иrena Николова Маркова от Висше училище по застрайоване и финанси – София..

Представеният от Mohammed Aslam Khan комплект материали е в съответствие с чл. 52 (2) от Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси и включва: автобиография, списък на публикациите по темата на дисертационния труд, справка за научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд, справка за изпълнението на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „доктор“ в професионалното направление 3.8. „Икономика“, дисертационен труд и автореферат на дисертационния труд.

Докторантът е приложил и копия на 4 броя статии, които са обвързани с дисертационния труд. Не е предоставен списък с цитирания.

Mohammed Aslam Khan е роден на 27 септември 1974 г. През 1996 г. завършва специалност "Електронно инженерство, компютърно и микропроцесорно образование" в M.H. Saboo Siddik College of Engineering, Mumbai University, India с ниво на образователна квалификация "бакалавър инженер".

За повишаване на квалификацията си е участвал в допълнителни обучения. Между тях, най-важни във връзка с текущата процедура, са: *Проектиране и развитие на организацията, лидерство и управление* в Indian Institute of Management (IIM) Calcutta, India; *Професионални услуги и връзки с клиенти* в Harvard Business School, Harvard University, USA; *Иновации и маркетинг* в Sloan School of Management, Massachusetts Institute of Technology (MIT), USA; *Корпоративни финанси, капиталова структура, връзки с инвеститорите, корпоративно управление* в Said Business School, Oxford University, England.

Притежава отлични езикови и компютърни умения.

Въпреки, че професионалната кариера на докторанта е основно в областта на информационните технологии, част от интересите и компетенциите му са обвързани със социалната сфера. Той е основател на Фондация RIDA, създадена през 2010 г., за подкрепа на уязвими лица чрез програми за здравеопазване, образование и обществени услуги. Безспорно работата с фондацията е провокирада интереса към разработването на настоящото научно изследване и е създала условията за осъществяване на изследователския проект за провеждане на експерименти за внедряване на иновативния бизнес модел чрез интегриране на стратегически партньорства.

Всичко посочено логично води до задълбоченото навлизане в проблематиката на дисертационния му труд.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Разработваният в дисертационния труд проблем е изключително актуален както в научно, така и в научно-приложно отношение. Актуалността на изследването може да се търси в няколко насоки. От една страна е силно затрудненият достъп на социално слабите лица до здравни услуги в Индия. От друга страна е ограничеността на наличните изследвания на възможностите за предоставяне на достъпно здравеопазване за тези лица, чрез иновативни здравни бизнес модели. От трета страна, актуалността на разработката се свързва с множеството предимства от развитието на иновативен бизнес модел на здравеопазване в Индия – за инвеститорите, неправителствените организации, здравните

заведения и лекарите Същевременно предложението модел се явява решение на здравните проблеми сред голяма част от обществото, което обуславя силно социалния му характер.

От тази гледна точка разработеният дисертационен труд, освен, че представлява завършен научно-изследователски труд, но и може да допринесе за допълване на теориите за социалното партньорство в областта на здравеопазването в Индия.

3. Познаване на проблема

Прочитът на дисертационния труд показва задълбочено навлизане в проблематиката на изследваната област. Водещата теза на изследването е, че разработването и въвеждането на нов бизнес модел в здравеопазването ще доведе до подобряване на отношенията между субектите, които го прилагат и, чрез иновации, ще осигури постоянни достъпни здравни услуги за самостоятелно осигурени пациенти и социално слаби пациенти в Индия.

От изследването става ясно, че в сектора на здравеопазването в Индия преобладава делът на частните медицински структури, позиционирани предимно в големите градове. За разработването и предлагането на достъпни медицински услуги, за лицата в дъното на пирамидата, са необходими инновационни подходи, които обаче се свързват с нуждата от сериозни инвестиционни разходи и подходяща организационна структура. Затова централният момент в дисертацията е прилагане на иновативен здравен бизнес модел, основан на стратегическото партньорство между социално отговорни компании, медицински специалисти, и неправителствени организации, за предоставяне на достъпни здравни услуги за социално слабите лица.

Подготвката на дисертационния труд е резултат от сериозно проучване. Използвани са 358 литературни и 60 нормативни източници, както и 15 уебсайта. Прави добро впечатление проучването на българска литература по въпроса (сред източниците има и 9 такива на български език). Аналитичният прочит на литературата и собствените изследвания, са позволили на докторанта да навлезе в дълбината на проблема, да го изучи, да направи верни изводи и да предложи както адекватни решения, така и препоръки за допълнителни изследвания.

4. Методика на изследването

Докторант Mohammed Aslam Khan демонстрира задълбочени теоретични познания и умения при избора на методологически инструментариум. Използван е богат набор от съвременни методи за анализ и представяне на получена информация. Използваните изследователски методи позволяват да бъде постигната поставената цел и да бъдат адекватно решени изследователските задачи. Резултатите от проведеното изследване са визуализирани чрез таблици, фигури и схеми.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Структурата на дисертационния труд е класическа, отразява обекта, предмета, целите и задачите на изследването и представлява добра основа за тяхното постигане. Тя е балансирана, с последователна научно-изследователска логика и напълно отговаря на изискванията за разработване на докторска дисертация. Важно е да се отбележи, че всяка глава завършва със синтезирани изводи и преход към следващата.

Разработеният и осъществен от докторанта изследователски проект заслужава адмирации и нагледно доказва ползите от съчетаването на правителствени мерки, корпоративна социална отговорност и социално предприемачество.

6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Представеният дисертационен труд е резултат от сериозна научно-изследователска и практико-приложна дейност и като такъв притежава значими приноси. Нещо повече - те са аргументирано обосновани и с реална стойност в научно-приложен аспект:

- Проучване, характеризиране и извеждане на особеностите на здравната система в Индия и, на тази основа, идентифициране и анализ на рисковете, свързани с нейната ефективност;
- Установяване, формулиране и категоризиране на проблемите, стоящи пред здравната система на Индия и, на тази основа, извеждане на насоки за провеждане на здравна реформа;
- Аргументирано обосноваване на необходимостта от прилагане на нов бизнес модел в здравеопазването, въз основа на задълбочено изследване на състоянието и тенденциите за развитие на пазара на здравни услуги в Индия;
- Доказване на ролята и значението на корпоративната социална отговорност, социалното предприемачество и социалните инновации за подобряване на здравеопазването в Индия;
- Най-значимият принос в дисертационния труд, който е и с реално практическо приложение, е разработването на иновативен бизнес модел, основан на стратегическо партньорство между медицински специалисти, социално отговорни инвеститори и неправителствени организации, за осигуряване на достъпни здравни грижи на социално слабите лица в Индия. Освен другите ползи, този бизнес модел ще съдейства за облекчаване на бедността и социалното изключване на индивидите от изследваните групи. Моделът е особено актуален в настоящата ситуация на COVID-19, имайки предвид, че Индия е втората най-засегната страна в света.

Освен това, считам, че като принос може да се приеме и формулираните области за бъдещи изследвания в тази област. Те осигуряват една добра база, върху която да стъпят следващите изследователи.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът е представил четири научни публикации, обвързани с дисертационния труд и отразяващи съществени страни от съдържанието му. И четирите са статии, едната от които е публикувана в списание Панорама на труда, една в Money & Culture Magazine – издание на ВУЗФ и по една в International Journal of Humanities and Social Science Review и International Journal of Education and Social Science. Това допълнително показва, че някои от резултатите в дисертационния труд вече са достояние на научната общност.

И четирите статии са самостоятелни. Едната от тях е на български език, а останалите три – на английски.

Списанието International Journal of Humanities and Social Science Review е в процес на получаване на импакт фактор, а списанието International Journal of Education and Social Science е индексирано в няколко научни бази - Google Scholar, World Cat, BASE и др.

8. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Представените публикации са достатъчни за покриване на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „доктор“ в професионалното направление 3.8. „Икономика“. Те отразяват научния потенциал на автора и популяризират научните идеи, върху които той работи.

9. Личен принос на докторанта

Проведеното дисертационно изследване е извършено изцяло от докторанта. Получените резултати и конкретни приноси са негова лична заслуга. Не се открива плагиатство в оценявания дисертационен труд.

10. Автореферат

Авторефератът (в обем от 34 страници) отразява адекватно структурата, съдържанието и основните моменти в дисертационния труд. Приносите са коректно определени и обстойно представени. Личи широката квалификация и близкото запознанство на автора с практиката.

11. Лични впечатления

Нямам лични впечатления от докторанта. Но впечатленията, които получих от прегледа на представените материали са за изключително ерудирана личност, със сериозни изследователски възможности.

12. Критични забележки и препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Нямам съществени критични бележки по дисертационния труд. На места се срещат някои твърде дълги и сложни изречения, които биха могли да се редактират. За улесняване на читателите, би било по-добре, ако списъкът с абревиатурите, изведен в началото на дисертацията, е подреден по азбучен ред.

Разработеният в дисертационния труд иновативен модел на сътрудничество между социално отговорни компании, медицински специалисти, и неправителствени организации, за предоставяне на достъпни здравни услуги за социално слабите лица, би могъл да се приложи и в други страни. Затова препоръчвам на докторант Mohammed Aslam Khan да осъществи допълнителни публикации на тази тема, които да достигнат и до по-широки научни и бизнес общности.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ*. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че докторантът Mohammed Aslam Khan **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на Mohammed Aslam Khan в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика; докторска програма “Финанси, застраховане и осигуряване“.

08.03.2021 г.

Рецензент:

(доц. д-р Христина Благойчева)